

POSTANOWIENIE

Dnia 15 lipca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu, Wydział XV Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Jolanta Borkowicz-Grygier

Sędziowie: SO Anna Paszyńska-Michałowska

SO Michał Wysocki (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 15 lipca 2014 r. w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym sprawy

ze skargi wnioskodawczyni N. G.

przy udziale Prezesa Sądu Rejonowego (...)w P.

na przewlekłość postępowania sądowego Sądu Rejonowego (...)w P.w sprawie o sygn. I Ns (...)

postanawia:

1) stwierdzić, że w sprawie prowadzonej przez Sąd Rejonowy (...)w P.pod sygnaturą akt I Ns (...)wystąpiła przewlekłość postępowania;

2) zasądzić od Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego (...)w P.) na rzecz skarżącej N. G.kwotę 2.500zł (dwa tysiące pięćset złotych);

3) w pozostałej części skargę oddalić;

4) zwrócić skarżącej ze Skarbu Państwa opłatę od skargi w kwocie 100 zł.

SSO A. Paszyńska - Michałowska SSO J. Borkowicz-Grygier SSO M. Wysocki

UZASADNIENIE

Pismem, które wpłynęło do Sądu Okręgowego w dniu 7 lipca 2014r., N. G.wniosła o stwierdzenie, że w postępowaniu sądowym prowadzonym przez Sąd Rejonowy (...)w P.pod sygn. akt I Ns (...)wystąpiła przewlekłość postępowania; a nadto o zasądzenie z tego tytułu na swoją rzecz kwoty 5.000zł.

W uzasadnieniu skargi podniesiono, że w dniu 23 sierpnia 2013r. został złożony w Sądzie Rejonowym wniosek o stwierdzenie nabycia spadku po A. N. i P. N., wraz z wnioskiem o zobowiązanie przez Sąd do przedłożenia przez jednego ze spadkobierców stosownych dokumentów Urzędu Stanu Cywilnego. Ponieważ nie wyznaczono terminu rozprawy w oczekiwanym czasie (2-3 miesiące) pismem z dnia 15 stycznia 2014r. skarżąca zwróciła się do Prezesa Sądu o interwencję i podjęcie działań przez Sąd. Dopiero po tej interwencji pismem z dnia 23 stycznia 2014r. Sąd zwrócił się o uzupełnienie wniosku o informacje dotyczące spadkobiercy w terminie 7 dni pod rygorem zwrotu wniosku - co skarżąca uczyniła niezwłocznie w dniu 31 stycznia 2014r. Termin rozprawy wyznaczono na dzień 11 kwietnia 2014r., a Sąd zobowiązał uczestniczkę postępowania K. O. do przedłożenia oryginału decyzji dot. zmiany nazwiska w terminie tygodniowym oraz polecił zwrócić się do USC o nadesłanie odpisu skróconego aktu małżeństwa. Sprawę odroczone. Z akt sprawy wynika, iż w/w uczestniczka postępowania nie wykonała zarządzenia Sądu, a nadto informację zwrotną z USC Sąd otrzymał już w dniu 25 kwietnia 2014r. Po kolejnej interwencji u Przewodniczącej

Wydziału w dniu 16 czerwca 2014r, która poinformowała, iż zleci podjęcie działań przez Sędziego - w dniu 26 czerwca 2014r. wnioskodawczyni w BOI uzyskała informację, że nie ma żadnych nowych zarządzeń.

Ponadto skarżąca stwierdziła, że minęło 10 miesięcy od dnia złożenia wniosku w nieskomplikowanej sprawie, nie wymagającej nadzwyczajnych środków. Przedłużające się postępowanie naraża ją na koszty i straty z uwagi na nieuregulowany status prawny pozostawionej i niezamieszkiwanej nieruchomości. Wnioskodawczyni zrobiła ze swojej strony wszystko, aby szybko zakończyć sprawę, natomiast Sąd pomimo interwencji nie wykazał się należyłą dokładnością. Zachwiane zostało zaufanie do Sądu. Jednocześnie braku działań Sądu nie mogą tłumaczyć braki kadrowe i zbyt duża ilość spraw do załatwienia.

Sąd Okręgowy ustalił, iż przebieg postępowania w sprawie I Ns (...)Sądu Rejonowego (...)w P. był następujący:

W dniu 23 sierpnia 2013r. wnioskodawczyni N. G. złożyła w Sądzie Rejonowym (...)w P. wniosek o stwierdzenie nabycia spadku po A. N. i P. N. (sprawa I Ns (...), zarejestrowana w dniu 26 sierpnia 2013r.), wskazując przy tym, że zmarli pozostawili testamenty, a nadto podając grono spadkobierców ustawowych i testamentowych. Wraz z tym wnioskiem w/w złożyła wniosek o zobowiązanie jednej z uczestniczek – K. O. do przedłożenia stosownych dokumentów USC.

Zarządzeniem z dnia 20 stycznia 2014r. wezwano wnioskodawczynię do wskazania czy żyje mąż R. T. – A. T., a jeżeli tak to do podania jego adresu zamieszkania i przedłożenia dodatkowego odpisu wniosku, a jeśli nie to do przedłożenia jego aktu zgonu, i to w terminie 7 dni pod rygorem zwrotu wniosku. Zarządzenie wykonano w dniu 22 stycznia 2014r. Wezwanie doręczono wnioskodawczyni w dniu 30 stycznia 2014r.

W dniu 31 stycznia 2014r. wnioskodawczyni odpowiadając na wezwanie Sądu, podała adres w/w uczestnika, jednocześnie informując, że postanowieniem z dnia 26 listopada 2008r. (sygn. I Ns (...)) stwierdzono nabycie spadku po R. T..

Zarządzeniem z dnia 28 lutego 2014r. wyznaczono termin rozprawy na dzień 11 kwietnia 2014r., nakazując zawiadomić o terminie zainteresowanych, zobowiązując przy tym uczestniczkę K. O. do złożenia najpóźniej na rozprawie odpisu aktu jej małżeństwa. Zarządzenie wykonano w dniu 17 marca 2014r.

Zarządzeniem z dnia 10 kwietnia 2014r., z uwagi na nieobecność sędziego referenta, sprawę przydzielono do prowadzenia innemu sędziemu.

Podczas rozprawy w dniu 11 kwietnia 2014r. stawili się wszyscy zainteresowani, a uczestniczka K. O. przedłożyła kserokopie aktów stanu cywilnego. Sąd zwrócił uwagę na rozbieżności w nazwisku rodowym spadkodawczyni P. N. w znajdujących się w sprawie dokumentach. Sąd przeprowadził dowód z dokumentów USC (k. 7 i 11) oraz z zapewnienia spadkowego N. G., K. O., A. T., E. Ś.. Nadto Sąd postanowił zobowiązać uczestniczkę K. O. do przedłożenia oryginałów decyzji z dnia 7 lutego 2006r. dotyczącej zmiany nazwiska w terminie tygodniowym, a także zwrócić się do USC w P. o nadesłanie odpisu skróconego aktu małżeństwa K. O. i W. P.. W związku z powyższym Sąd odroczył rozprawę, postanawiając wyznaczyć nowy termin z urzędu. W/w postanowienie wykonano w dniu 15 kwietnia 2014r.

Pismem z dnia 24 kwietnia 2014r., które wpłynęło do Sądu w dniu 25 kwietnia 2014r. USC w P. przesłał żądany akt małżeństwa.

W dniu 8 maja 2014r. do sprawy zgłosił się pełnomocnik uczestniczki K. O. – adwokat M. K..

Zarządzeniem z dnia 25 czerwca 2014r. Sąd wezwał wnioskodawczynię do przedłożenia odpisu skróconego aktu zgonu P. N. zawierającego prawidłowe (sprostowane) dane dotyczące jej nazwiska rodowego oraz nazwiska jej ojca, w terminie 1 miesiąca pod rygorem zawieszenia postępowania, wskazując, że o sprostowanie należy zwrócić się do USC w P.. Gdyby nazwisko rodowe spadkodawczyni w w/w akcie było prawidłowe, nakazano przedłożyć sprostowane akty USC dotyczące R. T. i K. O..

Prezes Sądu Rejonowego (...) w P. nie zgłosił swojego udziału w sprawie i nie zajął stanowiska co do skargi.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Art. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U. Nr 179, poz. 1843 z późn. zm.) statuuje uprawnienie do wniesienia przez stronę skargi o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie w tej sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego, uwzględniając charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawikłaności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Ocena, czy zaistniała przewlekłość jest względna i zawsze musi odnosić się do realiów konkretnej sprawy i przyjętego trybu postępowania. Pojęcie przewlekłości generalnie dotyczy stanów czy zdarzeń nadmiernie rozciągniętych w czasie, przedłużających się, przy czym przewlekłość nie jest zależna jedynie od upływu czasu i subiektywnych odczuć strony, ale od czynników obiektywnych oraz czasu niezbędnego do podejmowania działań zgodnych z obowiązującymi przepisami, przewidującymi prowadzenie określonych procedur. Ustalenie zaistnienia przewlekłości stanowi zatem wypadkową czynników obiektywnych oraz czasu niezbędnego do podjęcia działań zgodnych z przepisami przewidującymi prowadzenie określonych procedur. Jedynie nadmierne odstępstwa od czasu koniecznego do wykonania określonych czynności – w przypadku obiektywnej możliwości ich podjęcia - mogą być uznane za tworzące stan nieuzasadnionej zwłoki o jakim mowa w ustawie (tak również: postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 11.05.2005r., II S 26/05, LEX nr 151808; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 28.09.2005r., II S 19/05, publ. KZS 2005/11/39; postanowienie NSA w Warszawie z 26.11.2004r., GPP 1/4, publ. ONSAiWSA 2005/5/97). Nie każda jednak zwłoka w załatwieniu sprawy może być przyczyną przewlekłości, lecz tylko zwłoka nieuzasadniona, nie znajdująca usprawiedliwienia w realiach konkretnej sprawy i podjętych w jej trakcie przez sąd czynności. Chodzi o takie opóźnienia, które stanowią nadmierne odstępstwa od czasu zwyczajowo koniecznego do wykonania określonych prac i zrealizowania wymaganych procedur.

Przechodząc do oceny, w świetle powyższych kryteriów i uwag, zasadności wniesionej skargi, należy zgodzić się, że w niniejszej sprawie doszło do przewlekłości postępowania. Nie budzi żadnej wątpliwości, że w przedmiotowej sprawie Sąd Rejonowy nie podejmował czynności w odstępach czasu uzasadnionych tokiem postępowania. W pierwszej kolejności wskazać należy, że pierwsze czynności, po wpłynięciu wniosku skarżącej do Sądu (23 sierpnia 2013r.), zostały podjęte dopiero w dniu 20 stycznia 2014r., kiedy to Sąd zobowiązał wnioskodawczynię do podania informacji na temat spadkobierców oraz uzupełnienia wniosku. Przez okres blisko pięciu miesięcy Sąd Rejonowy nie podjął żadnych czynności, które zmierzałyby do merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy. Niewątpliwie Sąd ten powinien zdecydowanie wcześniej zareagować na złożony przez skarżącą wniosek o stwierdzenie nabycia spadku i w tej sytuacji nie ma żadnego usprawiedliwienia dla opieszałości Sądu Rejonowego. W ocenie Sądu Okręgowego, już powyższe pozwalało na uznanie, że w sprawie doszło do niczym nieuzasadnionej przewlekłości postępowania, a skarga N. G. jest zasadna. W dalszej kolejności wskazać należy, że

analiza akt sprawy prowadzi do wniosku, iż w niniejszej sprawie Sąd podejmował poszczególne czynności w kilkutygodniowych odstępach czasu, dla czego również brak jest szczególnego usprawiedliwienia. Mimo udzielenia przez w/w odpowiedzi na wezwanie Sądu w dniu 31 stycznia 2014r., dopiero zarządzeniem z dnia 28 lutego 2014r. wyznaczono termin rozprawy, a także nakazano zawiadomić o terminie zainteresowanych, zobowiązując przy tym uczestniczkę K. O. do złożenia najpóźniej na rozprawie odpisu aktu jej małżeństwa. Z kolei zarządzenie

to wykonano dopiero w dniu 17 marca 2014r. Nadto dopiero podczas rozprawy w dniu 11 kwietnia 2014r. Sąd zaczął wyjaśniać rozbieżności co do nazwiska rodzowego spadkodawczyni P. N., wynikające z przedłożonych do sprawy dokumentów z USC, a mimo udzielenia w dniu 25 kwietnia 2014r. odpowiedzi przez USC w P., dopiero zarządzeniem z dnia 25 czerwca 2014r. wezwał wnioskodawczynię do przedłożenia odpisu skróconego aktu zgonu P. N. zawierającego prawidłowe (sprostowane) dane dotyczące jej nazwiska rodzowego oraz nazwiska jej ojca. Jak trafnie podnosi skarżąca, Sąd już od momentu złożenia wniosku dysponował dokumentami, w których były wspomniane rozbieżności, zatem powinien już wcześniej podjąć odpowiednie czynności zmierzające do wyjaśnienia okoliczności niewątpliwie mających istotne znaczenia z punktu widzenia merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy. Takiego działania Sądu Rejonowego natomiast zabrakło, co niewątpliwie również przyczyniło się do wydłużenia czasu trwania przedmiotowego postępowania.

Na marginesie stwierdzić należy, że w ocenie Sądu Okręgowego, skarżąca swoim zachowaniem w żaden sposób nie przyczyniła się do powstałej przewlekłości. W szczególności wnioskodawczyni bez zbędnej zwłoki reagowała na doręczane jej wezwania Sądu Rejonowego`.

Mając powyższe na względzie, w pkt. 1 postanowienia, Sąd Okręgowy na podstawie w/w przepisów, a także art. 12 ust. 2 ustawy stwierdził, że w sprawie Sądu Rejonowego (...)w P.o sygnaturze akt I Ns (...)wystąpiła przewlekłość postępowania.

Zgodnie z treścią art. 12 ust. 4 ustawy, uwzględniając skargę, sąd na żądanie skarżącego przyznaje od Skarbu Państwa, a w przypadku skargi na przewlekłość postępowania prowadzonego przez komornika - od komornika, sumę pieniężną w wysokości od 2.000zł do 20.000zł. W przedmiotowej sprawie skarżąca domagała się zasądzenia na jej rzecz kwoty 5.000zł, jednak zdaniem Sądu Okręgowego żądana kwota jest zbyt wygórowana w realiach niniejszej sprawy. W ocenie Sądu rozpoznającego skargę, kwota świadczenia pieniężnego w wysokości 2.500zł stanowi rekompensatę adekwatną do niedogodności, z jakimi spotkała się skarżąca w toku postępowania i uwzględnia zarówno długotrwałość przewlekłości oraz jej skutki. W uzasadnieniu swojego żądania skarżąca nie wykazała natomiast, aby niedogodności z jakimi się spotkała, uzasadniały zasądzenie w/w kwoty. Zwłoka w postępowaniu z pewnością miała negatywne skutki dla skarżącej, albowiem doprowadziła do wydłużenia trwania postępowania sądowego, jednak samo to nie może uzasadniać przyznania jej żądanej kwoty. Wskazać w tym miejscu należy, że suma pieniężna, o której mowa w art. 12 ust. 4 ustawy, ma stanowić sankcję dla Państwa za wadliwe zorganizowanie wymiaru sprawiedliwości oraz rekompensatę dla skarżącego za krzywdę moralną spowodowaną przewlekłością postępowania. Natomiast powoływanie się na ponoszone straty związane z chociażby nieuregulowaniem stanu prawnego nieruchomości, nie mogą stanowić podstawy zasądzenia kwoty, o której mowa w art. 12. ust. 4 ustawy, a jedynie mogą stanowić ewentualną podstawę domagania się odszkodowania w odrębnym postępowaniu. W związku z tym, Sąd Okręgowy na podstawie art. 12 ust. 4 i 5 pkt 1 ustawy, w pkt. 2 postanowienia, zasądził od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego (...)w P. na rzecz skarżącej N. G.kwotę 2.500zł

Wobec częściowego tylko uwzględnienia żądań skarżącej, na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy, Sad Okręgowy w pozostałej części skargę oddalił (pkt 3 postanowienia).

W związku z uwzględnieniem skargi co do zasady, tj. co do stwierdzenia przewlekłości, Sąd na podstawie art. 17 ust. 3 ustawy, zwrócił skarżącej ze Skarbu Państwa opłatę od skargi w kwocie 100zł (pkt 4 postanowienia).

SSO A. Paszyńska - Michałowska SSO J. Borkowicz-Grygier SSO M. Wysocki